

Vastaanottokeskusten neuvola-asiakkaat ja perheväkivalta
Keskustan äitiys- ja lastenneuvola, th Maria Rujala

Asiakkaat tietävät, että kuritusväkivalta on Suomessa kiellettyä

- Vok:eissa infoja
- mallitapauksia
- tieto, miten vastataan kysymyksiin ”oikein”

Kotimaassa:

- Väkivalta on laissa kielletty
- Kunnioitus puolisoa tai vanhempia kohtaan kieltää kuitenkin kertomasta, jos väkivaltaa tapahtuu
- Ruumiillinen kuritus on normaali kasvatustapa: lapsia läpsitään, opettaja lyö oppilaita
- Tytöt tiukemmin rajoissa kuin pojat
- Vanhemmat kertovat selvittävänsä riidat toisiaan kunnioittamalla

Rajattomuus:

- Vanhemmat avuttomia, kun lapset hakevat rajoja tai uhmaavat
- ”Mutta lapsi huutaa, jos en anna keksiä, mitä sille silloin voi?”
- Venytään pitkälle, kunnes raja tulee vastaan
- Lasten annetaan juoksennella vapaammin esim. ulkona kuin mihin Suomessa on totuttu
- Toisaalta: Neuvolassa epäonnistuminen ei ole hyväksyttyä, korjataan heti
- Henkinen alistaminen (haukutaan, väheksytään, ei pyritä ymmärtämään)

Neuvolan keinoja:

- Vanhempien roolista keskustelu. Mitä on äitiys, mitä on isyys.
- Miten voi hallita tilanteita lapsen kanssa ilman että lyö?
- Muita aseita tilalle. Jutellaan tilanteista. Pelkkä kieltä ei ratkaise tilanteita.
- Uhma on kehitysvaihe, ei häiriö tai tahallinen ilkeys ja merkki huonosta vanhemmasta.
- Lapsi tarvitsee vanhemmaltaan apua oppiakseen hallitsemaan tunteitaan.
- Ohjeistaminen:
 - o Ohjeistetaan selkeästi. Ei vain että ”olepa nätisti”.
 - o Ei oleteta, että lapsi tietää itse / on nähnyt miten toimitaan / muistaa edellisestä kerrasta / ymmärtää heti.
 - o Perusteluja / syitä on selitettävä lapselle – hänen kehitystasonsa ja ymmärryskykynsä puitteissa.
 - o Etenkin pienen lapsen kanssa lapsen huomion voi yrittää suunnata uuteen asiaan.
 - o Ei saa uhkailla, mutta pitää kertoa todellinen seuraus, jos lapsi ei tottele - esim. että otetaan kiistanalainen tavara pois
- Raivon ennaltaehkäisy:
 - o Rutiineja arkeen. Ennakoitavuutta.
 - o Hyvä kertoa tapahtuva asia hyvissä ajoin, esim. nukkumaanmeno, niin lapsi osaa valmistautua siihen.
 - o Kiireettömyyttä.
 - o Kiittäminen ja kehuminen, kun menee hyvin
 - o Aikuisen mallikäyttäytyminen
- Rajat ja päätökset:
 - o Aikuinen luo rajat, tekee päätökset ja kantaa vastuun.

- Ei liikaa vastuuta ja valtaa lapselle. Mutta lapsi voi harjoitella päätöksen tekoa pienemmissä asioissa, rajojen sisällä.
- Sovituista rajoista pidetään kiinni.
- Ei liian tiukat rajat.

- Suhtautuminen uhmaan tai kiukkuun:
 - Pieni lapsi (alle 2v) ei vielä hallitse tunteitaan. Kielto opetettava, mutta hyvä houkutella muuhun puuhaan eikä tehdä asiasta pattitilannetta.
 - Aikuisen pitää olla rauhallinen, se rauhoittaa lasta. Älä provosoidu.
 - Jos itse hiiltyy liikaa, on parempi mennä toiseen huoneeseen hetkeksi laskemaan kymmeneen.
 - Osoita, että ymmärrät miltä lapsesta tuntuu. Tarjoa aina syyliä ja ymmärrystä lapselle, mutta älä lipeä rajoista.
 - Uhmasta huolimatta päätöksestä pidetään kiinni. Uhmaa on myös siedettävä. Lapselle ei voi opettaa, että kiukulla saa asioita periksi.
 - Kielletään niin, että mennään lapsen tasolle, katsotaan silmiin, ja sanotaan jämäkästi mutta ystävällisesti ”ei saa tehdä tuolla tavalla”
 - Lapsi itse on rakas ja läheinen, vaikka teko olisikin huono.
 - Uhkailu ja rangaistukset eivät ole rakentavia aseita uhman kohtaamiseen.
 - Älä uhkaa hylkäämisellä.
 - Älä vähättele tunnetta.
 - Sanoita tunteita lapsen puolesta.
 - Saa ottaa rauhallisesti ja turvallisesti syyliin, pidellä kiinni riehuvaa lasta.
 - Lapsen omaa ongelmanratkaisukykyä voi käyttää, laittaa hänet itsensäkin ajattelemaan.

- Kiukkukohtauksen jälkeen:
 - Keskustelu yleensä onnistuu vasta kun akuutti kiukkukohtaus rauhoittuu.
 - Lapsi voi tuntea syyllisyyttä. Lapsi voi olla surullinen tapahtuneesta.
 - Ilmaise lapselle, että kaikki on nyt hyvin ja lapsi on edelleen rakas. Mm. sylittely, läheisyys, yhteinen mukava hetki.